

ОМБУДСМАН НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

ОТЧЕТ В ПРОГРАМЕН ФОРМАТ ПО ФУНКЦИОНАЛНА ОБЛАСТ „ЗАЩИТА ПРАВАТА НА ГРАЖДАНИТЕ“ И БЮДЖЕТНА ПРОГРАМА „ЗАСТЪПНИЧЕСТВО И ЗАЩИТА НА ПРАВАТА И СВОБОДИТЕ НА ГРАЖДАНИТЕ“

на ОМБУДСМАНА НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

**МИСИЯ –СЪЗДАВАНЕ НА УСЛОВИЯ ЗА ДОСТОЕН ЖИВОТ НА ВСЕКИ БЪЛГАРСКИ
ГРАЖДАНИН, ЗАЩИТА НА НЕГОВИТЕ ПРАВА В ОБЩЕСТВЕНА И
ИНСТИТУЦИОНАЛНА СРЕДА НА РЕСПЕКТ И УВАЖЕНИЕ КЪМ ТЯХ.**

ОРГАНИЗАЦИОННО РАЗВИТИЕ И КАПАЦИТЕТ

Омбудсманът е застъпник на правата на хората и пазител на обществения интерес. Той е висш и независим конституционен орган, който се избира от Народното събрание. Омбудсманът в своята дейност се подчинява само на Конституцията законите и международните договори, ратифицирани и влезли в сила за Република България. Едновременно с това неговата фигура се явява носител на гражданския контрол върху държавната и общинската администрация, що се касае до всеки един отделен случай, когато тя застрашава или нарушава правата и свободите на гражданите. От съществено значение в тази връзка са политиките, които националният обществен защитник провежда, продиктувани от нормативно определените му правомощия и принципите на добро управление.

От април 2019 г., институцията на омбудсмана е акредитирана с най-високия статут „А“ на ООН за правозащитен орган, с което получава възможността да участва и да изразява позиция в заседанията на всички комитети по правата на човека на ООН, както и в Съвета по правата на човека.

В края на 2025 г. институцията на омбудсмана успешно премина процедурата по преакредитация, в резултат на което ѝ беше присъден най-високият статут „А“ от Организацията на обединените нации.

Омбудсманът изпълнява функциите и на Национален превантивен механизъм (НПМ) по смисъла и в съответствие с Факултативния протокол към Конвенцията на Организацията на обединените нации против изтезанията и други форми на жестоко, нечовешко или унижително отнасяне или наказание. От съществено значение за застъпничеството и защитата на гражданските права и свободи е косвеното участие на националния обществен защитник в законодателния процес, като последното се позовава преди всичко на резултати

от проверки по индивидуални жалби и сигнали, както и на действия по своя собствена преценка при констатиране на нарушения.

Участието на омбудсмана в законодателния процес се основава както на резултатите от проверките по индивидуални жалби, така и на самосезиране по въпроси с широк обществен интерес.

Националният обществен защитник е ярък изразител и пазител на принципите на доброто управление и на правото на добра администрация, и се стреми в максимална степен, с допустимите от закона средства, да ги внедрява в политиките, които провежда, доколкото обаче не го възпират нормативни ограничения, както и такива от морален или друг тип съображения.

В своята работа омбудсманът поддържа контакт и е сезиран годишно от близо 300 граждански организации, които работят в различни области за защита правата на човека. Партньорството на институцията със структурите на гражданското общество е залегнало още в чл. 11 от Договора за ЕС и в Международния пакт за граждански и политически права. В този европейски контекст омбудсманът провежда активно открит, прозрачен и активен диалог с представителните организации и гражданското общество. Към институцията редовно се обръщат гражданските организации като медиатор или основен форум за гражданско участие по редица наболели обществено значими теми. Омбудсманът редовно участва със свои позиции и експертни становища във форуми и инициативи на граждански организации. По въпроси, поставени от неправителствени организации, омбудсманът подготвя аргументирани искания, с които сезира Конституционния съд за обявяване на противоконституционност на законови текстове.

В институцията е въведен и функционира регистър на постъпилите писмени и устни жалби и сигнали от граждани и организации. Служителите имат персонална парола за достъп до регистъра. В зависимост от длъжността имат специфичен достъп за работа в регистъра.

Информационните потоци в институцията на омбудсмана се управляват чрез въведената деловодна информационна система. Институцията работи с нова електронна система, която осигурява по-бърз достъп на гражданите и по-ефективно подаване на жалби и сигнали до омбудсмана.

С мобилното приложение „Подай жалба онлайн“ институцията гарантира по-бързи, по-ефективни и по-достъпни услуги за хората. На новата интернет страница дори и децата могат лесно да се ориентират с бутона „Аз съм дете“ – къде да подадат своя сигнал, ако се чувстват застрашени или са нарушени правата им.

Системата предоставя редица дейности, които модернизират работата на администрацията на омбудсмана и улесняват достъпа на гражданите чрез дигитализиране на процеса по подаване и разглеждане на сигналите им до

националния обществен защитник. Така се ускорява комуникацията с държавната администрация и напълно се цифровизира документооборота. Експертите в реално време получават подадения сигнал и могат своевременно да започнат проверка по конкретния случай.

На интернет страницата на институцията: www.ombudsman.bg е осигурен лесен достъп на гражданите до информация, относно цялостната дейност на институцията, както и възможността да подават жалби онлайн. На постоянно действащата телефонна линия /тел. 02/8106 955/ на гражданите и представители на организации е дадена възможност да извършват справка за движението на жалбите и сигналите, да се консултират и/или информират по важни за тях въпроси. Публикувани са и номерата на мобилните телефони на целия екип на омбудсмана. При необходимост се разкриват „горещи“ телефонни номера.

За периода от 01.01.2026 г. до 30.06.2026 г. – първото и второто тримесечие на годината – в институцията са постъпили **8 482 жалби и сигнала** от граждани и представители на организации. За същия период на 2025 г. броят им е **3 794**, което представлява увеличение с **4 688 жалби и сигнала**, или с **124%**.

През същия период **9 008 граждани** са потърсили съдействие от омбудсмана на Република България чрез постоянно действащата приемна. За сравнение, през същия период на 2025 г. техният брой е **5 268**, което представлява увеличение с **71%**.

През първите шест месеца на 2026 г. бяха организирани и реализирани следните събития, законодателни и други инициативи:

- Омбудсманът на Република България Велислава Делчева успешно защити реакредитацията на националната институция за правата на човека с най-високия възможен статут „А“ съгласно Парижките принципи. Решението е взето по време на последната за 2025 г. сесия на Подкомитета на ООН за акредитация (SCA), за което институцията е официално уведомена с писмо от Европейската мрежа на националните институции за правата на човека (ENNHRI).

- Омбудсманът Велислава Делчева сезира председателя на Асоциацията на банките в България Петя Димитрова във връзка със сигнали и информация от граждани за проблеми при обмяната на банкноти и монети от левове в евро в търговските банки.

- Омбудсманът Велислава Делчева сезира министъра в оставка на околната среда и водите Манол Генов и директора на дирекция „Природен парк „Витоша““ Севдалина Димитрова, след като само за два дни в институцията постъпиха над 100 сигнала от граждани и сдружения.

- Омбудсманът Велислава Делчева и временно изпълняващият длъжността председател на Комисията за защита на потребителите (КЗП) Александър Колячев се договориха за въвеждането на „бърза писта“ за разглеждане на жалбите, постъпили при обществения защитник и свързани с нарушени

потребителски права и необосновано увеличение на цените след въвеждането на еврото.

- Омбудсманът Велислава Делчева сезира председателя на Комисията за енергийно и водно регулиране (КЕВР) Пламен Младеновски и министъра на енергетиката в оставка Жечо Станков във връзка с множеството течове и аварийни спирания на топлоподаването в София.

- Омбудсманът Велислава Делчева изпрати до Комисията по здравеопазването в Народното събрание становище по Законопроекта за изменение и допълнение на Закона за здравето, свързано с проблемите при защитата на правата на пациентите с психиатрични заболявания.

- Омбудсманът сезира изпълнителния директор на „ВиК Добрич“ АД Хари Павлов заради десетки жалби, постъпили само за един ден в институцията от жители на кв. „Добротица“ в гр. Добрич.

- Омбудсманът Велислава Делчева организира заседание на Консултативния съвет за превенция и защита от домашно насилие на тема „Практически стъпки за ефективно участие на здравната система в защитата от домашно насилие“ с участието на неправителствени организации.

- Омбудсманът Велислава Делчева излезе с позиция във връзка с разкритите случаи на незаконно видеозаснемане на жени по време на козметични процедури в салони в градовете Бургас и Казанлък, при които са използвани скрити камери в помещения за интимни процедури. По информация в публичното пространство записите са разпространявани в интернет в продължение на години, включително чрез платформи с платен достъп и канали в социалните мрежи.

- Омбудсманът Велислава Делчева изпрати препоръка до председателя на КЕВР Пламен Младеновски и до министъра на енергетиката в оставка Жечо Станков във връзка с десетки жалби, постъпили в институцията. В тях граждани посочват, че са получили необяснимо завишени сметки за електрическа енергия за периода декември 2025 г. – януари 2026 г.

- Омбудсманът Велислава Делчева се обърна към кмета на Столична община Васил Терзиев и председателя на Столичния общински съвет Цветомир Петров с настояване да бъде преразгледано решението за прекратяване на услугата „Паркирай и пътувай“ на двата буферни паркинга – на бул. „Джеймс Баучер“ и при стадион „Васил Левски“.

- В доклада на омбудсмана като Национален превантивен механизъм (НПМ) за 2025 г. беше акцентирано върху продължаващата практика деца под 14-годишна възраст да бъдат настанявани в интернати и върху необходимостта системата да предоставя подкрепа, а не да прилага предимно наказателен подход.

- Омбудсманът Велислава Делчева изпрати становище по проекта на Закон за изменение и допълнение на Наказателния кодекс, разработен от

Министерството на правосъдието и насочен към засилване на наказателноправната защита на децата като особено уязвима група.

- Омбудсманът Велислава Делчева се обърна към кмета на София Васил Терзиев и председателя на Столичния общински съвет Цветомир Петров по повод предложени промени в правилата за прием в общинските детски ясли и градини. В становището си тя подчерта необходимостта всяка промяна да гарантира равнопоставеност, прозрачност и защита на най-добрия интерес на детето, както и решенията да бъдат балансирани, предвидими и съобразени с реалните потребности на семействата.

- Омбудсманът Велислава Делчева изпрати писмо до министър-председателя Андрей Гюров и до председателя на Централната изборителна комисия (ЦИК) Камелия Нейкова във връзка с подготовката и провеждането на предсрочните парламентарни избори на 19 април.

- Омбудсманът Велислава Делчева се обърна към служебния министър на енергетиката Трайчо Трайков с искане за информация относно напредъка по изработването на нов начин за изчисляване на количеството енергия, отдадена от т.нар. сградна инсталация в сгради в режим на етажна собственост.

- Във връзка с редица жалби до омбудсмана през годините относно проблеми с индивидуалните планове за обучение общественят защитник Велислава Делчева подкрепи със становище проекта за изменение и допълнение на Наредба № 4 от 2015 г. на Министерството на образованието и науката за учебния план.

- Омбудсманът Велислава Делчева изпрати становище до служебните министри на енергетиката Трайчо Трайков и на труда и социалната политика Хасан Адемов по повод общественото обсъждане на проект на Наредба за критериите, условията и реда за определяне на статут на домакинство в положение на енергийна бедност и на статут на уязвим клиент за снабдяване с електрическа енергия.

- Омбудсманът на Република България Велислава Делчева участва във Форум на Съвета на Европа за омбудсманските институции и националните институции за правата на човека (NHRI), проведен на 12 и 13 март 2026 г. в Страсбург, Франция.

- Омбудсманът организира приемна за гражданите в Ловеч.

- Омбудсманът Велислава Делчева организира публична среща на заинтересованите страни на тема „Мерки за ефективна защита на потребителите на електроенергия“.

- През 2025 г. институцията на омбудсмана затвърди ролята си на активен защитник на правата на гражданите. Общо 102 138 граждани и представители на организации са потърсили съдействие. Подадените жалби и сигнали са 10 256, 12 418 души са получили подкрепа в приемните, а 63 440 граждани са се обърнали

към институцията чрез колективни подписки. Това показват данните в Годишния доклад на омбудсмана за 2025 г., внесен в Народното събрание.

- Омбудсманът Велислава Делчева организира дискуссионен форум, посветен на изборните права на хората със сензорни увреждания, на тема „Достъпна изборна среда: информационни и технологични решения за избиратели със зрителни и слухови увреждания“.

- Институцията на омбудсмана изрази категорично несъгласие с предложението от „Топлофикация София“ ЕАД за рязко увеличение на цената на топлинната енергия с близо 30%.

- Омбудсманът Велислава Делчева изпрати становище до служебния министър на енергетиката Трайчо Трайков по проекта за изменение и допълнение на наредбата, уреждаща формулата за изчисляване на сградната инсталация, публикуван за обществено обсъждане на 13 март 2026 г.

- Омбудсманът Велислава Делчева подкрепи проекта за изменение и допълнение на Наредба № 5 от 2015 г. за общообразователната подготовка, с който Министерството на образованието предлага официално интегриране на изкуствения интелект и дигиталната грамотност в обучението от III до XII клас.

- Омбудсманът Велислава Делчева препоръча да бъде предвидена възможност за преразглеждане на оценките от държавните зрелостни изпити при ясни и предварително определени правила.

- Омбудсманът Велислава Делчева изпрати препоръка до Агенцията за социално подпомагане след поредни сигнали за забавено изплащане на възнагражденията на лични асистенти в цялата страна.

- По повод зачестилите жалби от граждани, пострадали при закупуването на автомобили, внесени от чужбина, омбудсманът Велислава Делчева се обърна към служебния министър на вътрешните работи Емил Дечев с искане за информация относно предприетите мерки за превенция и ограничаване на тази порочна практика.

- Омбудсманът Велислава Делчева настоя за спешна институционална намеса във връзка с рязкото поскъпване на задължителната застраховка „Гражданска отговорност“, след като в институцията постъпиха множество жалби от граждани и представители на мотоклубове от цялата страна.

- Омбудсманът Велислава Делчева изпрати официално писмо до председателя на 52-рото Народно събрание Михаела Доцова и до народните представители, в което ги запозна с основните проблеми, поставени от гражданите в жалбите им до институцията. В писмото Делчева акцентира върху необходимостта от предприемане на спешни законодателни мерки за защита на правата на хората.

- Омбудсманът Велислава Делчева даде официален старт на кампанията „Живот и здраве да е“ по време на среща с възрастни хора от пенсионерски клуб

в столичния район „Възраждане“. Идеята на инициативата е общественят защитник и екип от негови експерти да се срещат на терен с хората от третата възраст в цялата страна, за да чуят проблемите им и да съдействат за намирането на решения.

- Омбудсманът Велислава Делчева сезира председателя на КЕВР Пламен Младеновски заради множество жалби от жители на Перник, свързани с некачествено топлоснабдяване и системни проблеми с подаването на битова гореща вода от „Топлофикация – Перник“ АД.

- Омбудсманът Велислава Делчева изпрати становище до председателя на 52-рото Народно събрание Михаела Доцова, министрите на земеделието и храните Пламен Абровски и на правосъдието Николай Найденов, както и до председателя на Управителния съвет на Националното сдружение на общините в Република България Даниел Панов. В становището тя настоява за спешни законодателни и организационни мерки за защита на признатите реституционни права на гражданите след изтичането на ограниченията за разпореждане със земите от т.нар. „остатъчен поземлен фонд“.

- При внезапна проверка в Държавната психиатрична болница в Севлиево омбудсманът, в качеството си на Национален превантивен механизъм, установи мухъл по стените, падаща мазилка, влага в помещенията и други опасни условия за пациентите.

- Омбудсманът Велислава Делчева изпрати становище до министъра на здравеопазването Катя Ивкова и до заместник министър-председателя и министър на финансите Гълъб Донев, в което настоява фонд „Издръжка“ на държавните психиатрични болници да не бъде намаляван при изготвянето на бюджета за 2026 г.

- Омбудсманът Велислава Делчева изпрати становище до председателя на Временната комисия по бюджет и финанси в 52-рото Народно събрание Константин Проданов и до членовете на комисията във връзка със Законопроекта за изменение и допълнение на Закона за водите, внесен на 22 май 2026 г.

- Омбудсманът Велислава Делчева изпрати становище до председателя на КЕВР Пламен Младеновски, в което категорично заявява, че предложените цени на електрическата енергия, считано от 1 юли 2026 г., са необосновано завишени.

- Омбудсманът Велислава Делчева изпрати поредно становище до председателя на КЕВР Пламен Младеновски във връзка с общественото обсъждане на проекта за нови цени на топлинната енергия за битовите потребители, които трябва да влязат в сила от 1 юли 2026 г.

- Омбудсманът Велислава Делчева се обърна към министъра на образованието и науката проф. Георги Вълчев във връзка със сигнали от ученици, родители и учители за възникнали организационни и технически проблеми при

провеждането на вторите задължителни държавни зрелостни изпити и изпитите по профилирана подготовка.

- Омбудсманът извърши проверки във всички центрове за настаняване на мигранти и в арестите към Главна дирекция „Гранична полиция“.

- Омбудсманът Велислава Делчева изпрати препоръка до председателя на Народното събрание Михаела Доцова, до председателя на Комисията по бюджет и финанси Константин Проданов и до председателя на Комисията по труда, демографската и социалната политика Венко Сабрутев. В нея тя настоява за увеличаване на месечните помощи за отглеждане на деца с трайни увреждания и за законодателни промени, които да прекратят удържките от финансовата подкрепа при ползване на услугата „лична помощ“.

- Омбудсманът Велислава Делчева подкрепи по принцип идеята за въвеждане на процедура за доброволно извънсъдебно събиране на вземания, но настоя предложените законодателни промени в Закона за частните съдебни изпълнители да поставят в центъра защитата на правата на длъжниците, особено на най-уязвимите групи – възрастни хора, хора с увреждания, лица, получаващи социални помощи, и граждани с ниски доходи.

- Омбудсманът Велислава Делчева изпрати становище до председателя на Народното събрание д-р Михаела Доцова и до председателя на парламентарната Комисия по правни въпроси проф. д-р Янка Тянкова по повод обединения Законопроект за изменение и допълнение на Закона за съдебната власт.

- Омбудсманът Велислава Делчева изпрати становище до Министерството на труда и социалната политика по проекта за изменение и допълнение на Наредба № РД-07-5 от 2008 г. за условията и реда за отпускане на целева помощ за отопление, публикуван в Портала за обществени консултации на 16 юни 2026 г.

- Омбудсманът Велислава Делчева изпрати становище до председателя на Народното събрание Михаела Доцова, до комисиите по здравеопазване, по труда, демографската и социалната политика, както и до ресорните министерства, по повод Законопроекта за изменение и допълнение на Закона за здравето. С него се предвиждат въвеждане на електронно административно производство при медицинската експертиза и създаване на механизъм за автоматизирана оценка на риска от незаконосъобразно установяване на трайно намалена работоспособност или на вид и степен на увреждане.

- По повод постъпили в институцията на омбудсмана жалби и сигнали от граждани след тежката катастрофа на автомагистрала „Тракия“ от 24 юни 2026 г., при която загинаха трима души, сред тях две деца, общественият защитник Велислава Делчева изпрати писмо до министър-председателя Румен Радев с призив за незабавни действия за подобряване на пътната безопасност.

Описание на приходите

Отчетените общо приходи са в размер на 233 евро, от които:

„*приходи от наеми на имущество*” – отчетена сума в размер на 222 евро от наеми, за с ползването на служебен апартамент от служител на институцията;

„*други неданъчни приходи* - 18 евро, /внесене такси по ЗДОИ/.

„*внесен данък в/у приходите от стопанска дейност*“ (7) евро, /отчетен внесен данък от приходите от наеми/.

Приложение № 1 – Отчет на приходите по бюджета

ПРИХОДИ (в евро)	Отчет към 30 юни 2026 г.
Общо приходи:	240
<i>Данъчни приходи</i>	0
<i>Неданъчни приходи</i>	0
Приходи и доходи от собственост	222
Държавни такси	0
Глоби, санкции и наказателни лихви	0
Приходи от концесии	0
Други	18
<i>Помощи, дарения и други безвъзмездно получени суми</i>	0

Забележка: В таблицата са представени само някои от основните видове приходи. В случай че се административат приходи, непосочени в таблицата, но важни за бюджета на бюджетната организация, то същите следва да се добавят и опишат.

Описание на разходите

Приложение № 2а – Отчет на разходите по бюджета на ПРБ по функционални области и бюджетни програми

	РАЗХОДИ (в евро)	Отчет към 30 юни 2026 г.
4000.00.00	Общо разходи по бюджета на ПРБ	1128513
4000.01.00	Функционална област "Защита правата на гражданите"	1128513
4000.01.01	Бюджетна програма "Застъпничество и защита на правата и свободите на гражданите"	1128513

Приложение № 26 – Отчет на консолидираните разходи по бюджетните програми в рамките на съответните функционални области

4000.00.00	ФУНКЦИОНАЛНИ ОБЛАСТИ И БЮДЖЕТНИ ПРОГРАМИ на Омбудсман на Република България (в лева)	Консолидирани разходи			Ведомствени разходи			Администрирани разходи		
		Общо разходи	По бюджета на ПРБ	По други бюджетни и сметки за средства от ЕС	Общо ведомствени	По бюджета на ПРБ	По други бюджетни и сметки за средства от ЕС	Общо администрирани	По бюджета на ПРБ	По други бюджетни и сметки за средства от ЕС
4000.00.00	Общо разходи	1128513	1128513	0	1128513	1128513	0	0	0	0
4000.01.00	Функционална област "Защита правата на гражданите"	1128513	1128513	0	1128513	1128513	0	0	0	0
4000.01.01	Бюджетна програма "Застъпничество и защита на правата и свободите на гражданите"	1128513	1128513	0	1128513	1128513	0	0	0	0

Приложение № 3 – Финансиране на консолидираните разходи

Финансиране на консолидираните разходи, обхванати в програмния бюджет (в евро)	Отчет към 30 юни 2026 г.
Общо консолидирани разходи:	1128513
Общо финансиране:	1128513
Бюджет на ПРБ	1128513
Други бюджети и сметки за средства от ЕС, в т.ч. от:	0
• Централен бюджет, в т.ч.:	0
Държавни инвестиционни заеми	0
• Сметки за средства от ЕС (ССЕС на НФ и наДФЗ)	0
• Други програми и инициативи, по които Република България е страна-партньор	0
• Други програми и други донори по бюджета на ПРБ	0
• Други бюджетни организации, включени в консолидираната фискална програма	0
• Други, в т.ч. предоставени трансфери за други бюджети за сметка на планирани разходи по бюджета на ПРБ	0

Приложение № 7 – Отчет на разходите по бюджетните програми с разпределение по ведомствени и администрирани разходи

№	4000.01.01 Бюджетна програма „Застъпничество и защита на правата на гражданите“ (в евро)	Отчет към 30 юни 2026 г.
I.	Общо ведомствени разходи:	1128513
	Персонал	860826
	Издръжка	267687
	Капиталови разходи	0
1	Ведомствени разходи по бюджета на ПРБ:	1128513
	Персонал	860826
	Издръжка	267687
	Капиталови разходи	0
2	Ведомствени разходи по други бюджети и сметки за средства от ЕС	0
	Персонал	0
	Издръжка	0
	Капиталови разходи	0
II.	Администрирани разходни параграфи по бюджета	0
III.	Администрирани разходни параграфи по други бюджети и сметки за средства от ЕС	0
	Общо администрирани разходи (II+III):	0
	Общо разходи по бюджета (I.1+II):	1128513
	Общо разходи (I+II+III):	1128513
	Численост на щатния персонал	60
	Численост на извънщатния персонал	0

**Справка за разходите по функционални области и бюджетни програми, утвърдени със ЗДБРБ за
2026 г. към 30.06. 2026 г. по бюджета на Омбудсман на Република България**

№	Наименование на функционалната област/бюджетната програма	Разходи (в хил. евро)
		Отчет към 30 юни 2026 г.
1.	Функционална област "Защита правата на гражданите"	1128513
	Бюджетна програма "Застъпничество и защита на правата и свободите на гражданите"	1128513
	ОБЩО:	1128513

Велислава Делчева
Омбудсман на
Република България

Цветанка Митева
Директор на дирекция „ФССД” и
главен счетоводител